

Układ ładowania

Akumulator

- kwasowo- ołowiowy
- Mogą być:
  - obsługowe (kontrola stanu i ilości elektrolitu)
  - bezobsługowe (niemożliwość odparowania elektrolitu)

Parametry techniczne akumulatorów:

- Napięcie znamionowe akumulatora; [V]
- Pojemność - ilość energii elektrycznej jaką akumulator jest w stanie dostarczyć przy zachowaniu odpowiednich warunków poboru prądu; wyrażany w [Ah]; wielkość ładunku jaki akumulator może w sposób ciągły dostarczać przez 20 godzin, aż do spadku napięcia do wartości 10,5V
- Prąd rozruchu - prąd pobierczy zimna CCA, wyrażany w [A], wartość prądu jaką akumulator może w sposób ciągły oddać w temp. - 18°C, aby napięcie po 10s tą wartością nie było niższe niż 7,5V (EN, inne: SAE, JIS, DIN)

Budowa:

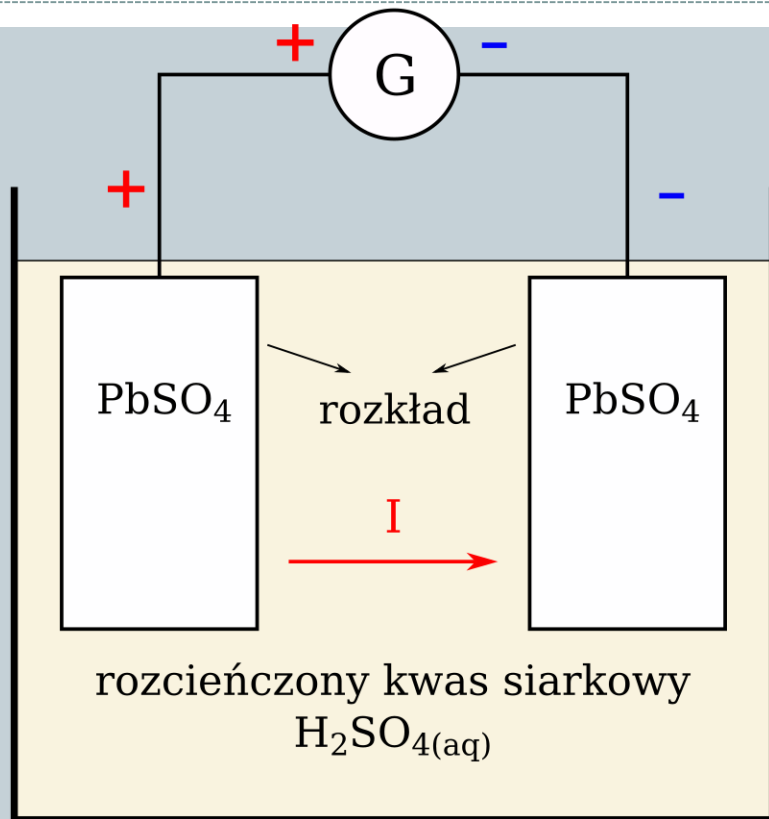

- 6 ogniw połączonych szeregowo i zamkniętych w odseparowanych celach (przegrody jednolitej obudowy)
- Każde ogniwo dysponuje siłą elektromotoryczną 2,1-2,12V
- Ogniwo składa się z pojedynczych płyt dodatnich i ujemnych na przemian (-,+,-,...-) ujemnych o jedną więcej
- Szkieletem każdej płyty jest kratka (ołów, ołów z antymonem-gazowanie, niskoantymonowe, ołowiowo-wapniowe-mały ubytek wody i mniejsze samorozładowanie) odporność na wibracje, uderzenia deformacje; obecnie stosuje się metodę sztancowania (odporność na zużycie korozyjne, zmniejszenie rezystancji wewn. Większa wartość prądu rozruchowego)
- Kratki wypełnione są masą czynną: płyta „+” dwutlenek ołowiu (naładowany brunatny), płyta „-” ołów gąbczasty (naładowany szary)
- Poszczególne płyty oddzielone są separatorami z włókna szklanego zabezpieczają przed zwarciem płyt umożliwiając jednocześnie przepływ elektrolitu oraz prądu

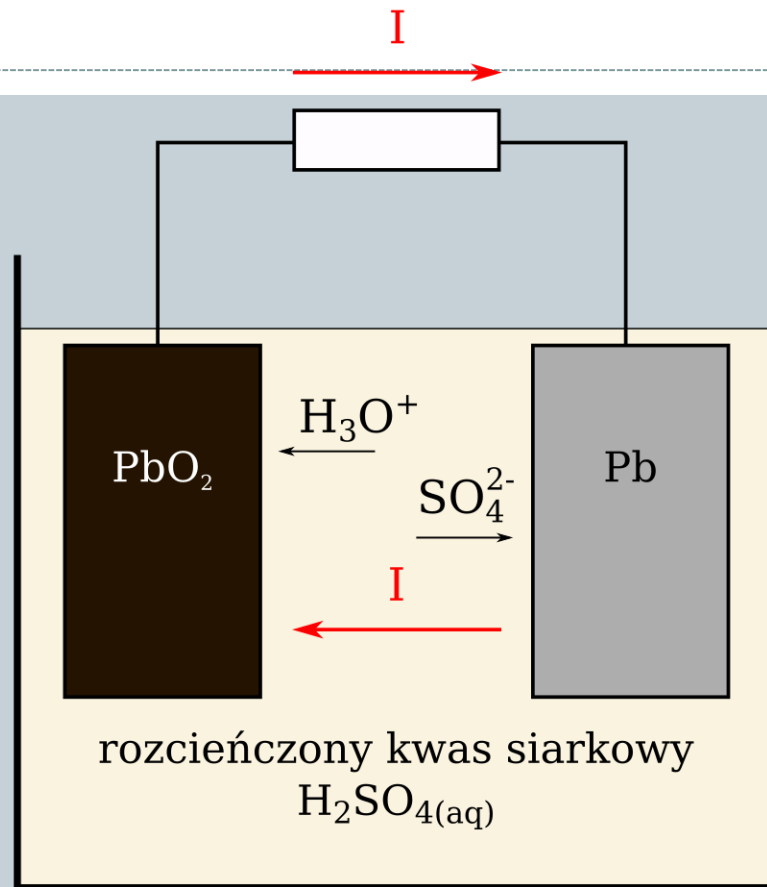

- Elektrolit – 37-procentowy wodny roztwór kwasu siarkowego, pod wpływem wody kwas ulega dysocjacji (rozpadowi) na jony wodoru i reszty kwasowej; elektrolit działa jak przewodnik przenosząc jony elektryczne między płytami „+” i „-” w czasie ładowania i rozładowania (powstaje siarczan ołowiu)
- Monowieczko – zgrzane z obudową; wspólna pokrywa wszystkich ogniw, posiada połączenie międzyogniowe przez ścianki grodziowe cel; ma wbudowany labiryntowy system zabezpieczający przed wyciekami elektrolitu i ułatwia powrót skroplonego gazu do elektrolitu; filtr antyiskrowy;

Ładowanie

Rozładowywanie

Gęstość elektrolitu

- Całkowicie naładowany w temp. 25°C: 1,28g/cm³
- Całkowicie rozładowany w temp. 25°C: 1,10g/cm³

Wielkości charakterystyczne akumulatora:

- Siła elektromotoryczna SEM- różnica potencjałów na zaciskach przy otwartym obwodzie zewnętrznym; mierzy się ją na zaciskach nieobciążonego akumulatora (1,9-2,1V na ogniwie)
- Pojemność elektryczna Q ilość ładunku który można pobrać z akumulatora przy wyładowaniu do napięcia końcowego na każdym ogniwie przy temperaturze elektrolitu 298K i gęstości początkowej elektrolitu $1,28 \frac{g}{cm^3}$, pojemność dwudziestogodzinną $Q = I_w t_w$
- Pojemność energetyczna A - ilość energii którą można pobrać w określonych warunkach aż do napięcia końcowego; [Wh]

- Prąd znamionowy I - prąd którego pobranie z akumulatora w ciągu 20 godzin spowoduje wyładowanie do napięcia końcowego 1,75V na ogniwie
- Zdolność rozruchowa - czas nieprzerwanego wyładowania w pełni naładowanego akumulatora w określonej temp. prądem rozruchowym o wartość I_w
- Samowyładowanie S - zmniejszenie się pojemności akumulatora na wskutek zanieczyszczenia elektrolitu lub masy czynnej

- Gęstość elektrolitu jest parametrem opisującym stan naładowania w zależności od gęstości; pomiaru dokonujemy areometrem po 30 min. od zakończenia pracy, po dolaniu elektrolitu do 24 godz.
- Rezystancja wewnętrzna - zależy od stopnia naładowania i gęstości, gęstość maleje - maleje SEM - rezystancja wzrasta; wzrost temp. - rezystancja maleje
- Prąd dwudziestogodzinny - wartość prądu rozładowania, prąd który dostarcza energii przez 20 godzin

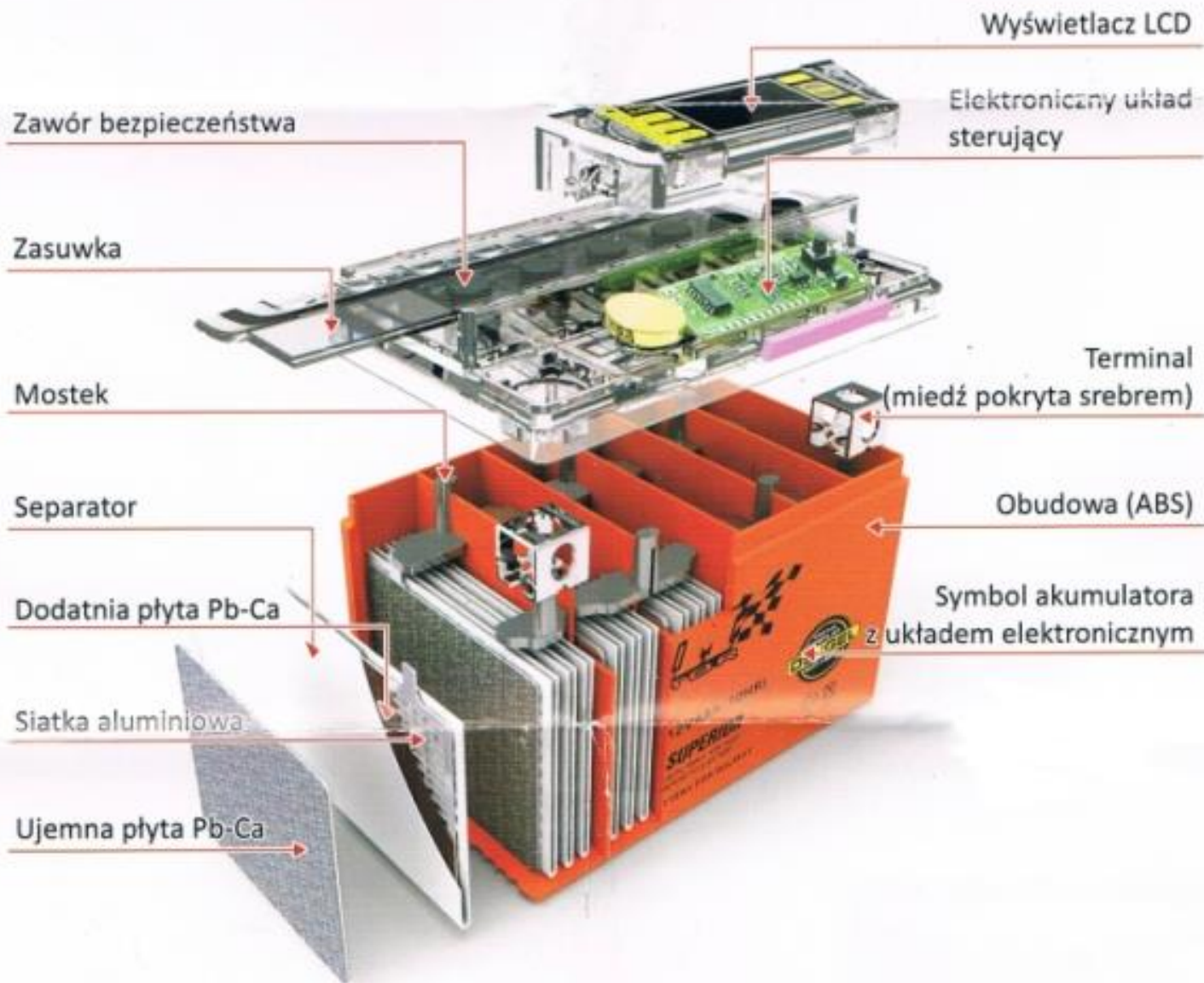
Rodzaje akumulatorów:

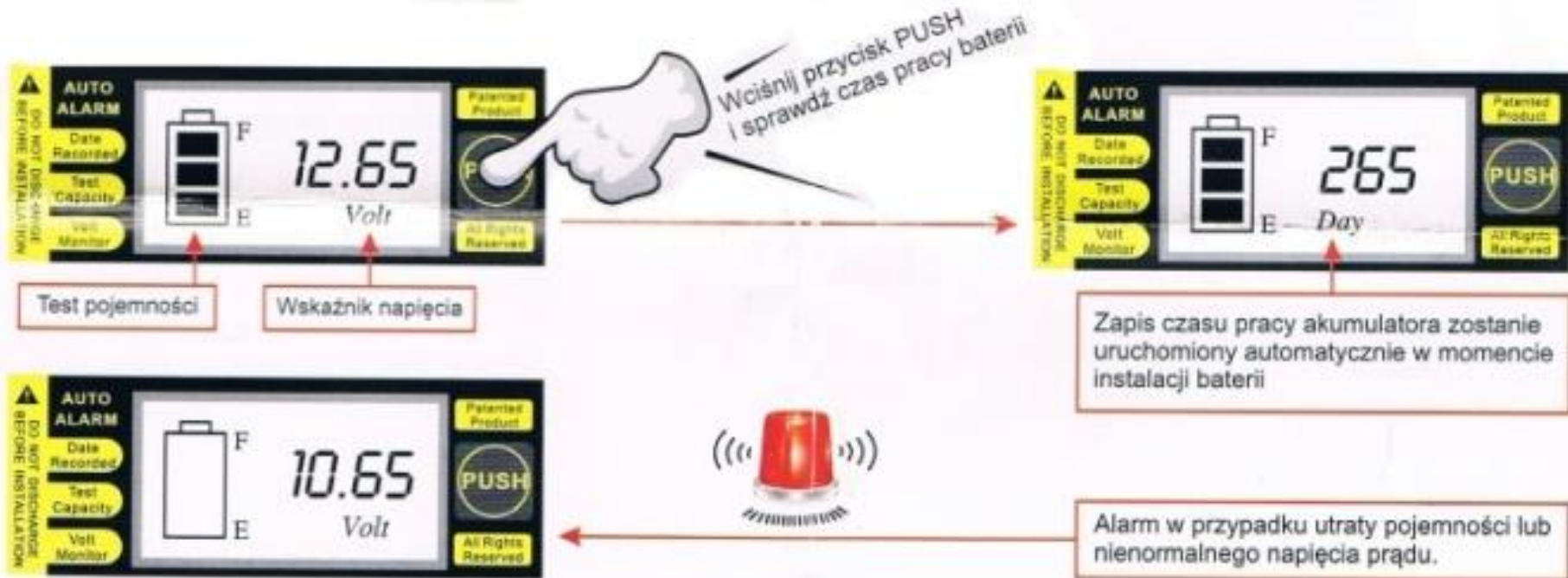

- MF - bezobsługowy, niemożliwość otwarcia obudowy, kratki wykonane ze stopów wapnia i srebra, duża ilość wody destylowanej, geometria kratek daje odporność na wibracje i wstrząsy, precyzyjnie wykonane oczek pozwala na lepszą przyczepność masy czynnej (dłuższa żywotność, niezawodność)

- Żelowy - np. VRLA (z zaworami bezpieczeństwa), kwasowo-ołowiowy, elektrolit - żel z dodatkiem krzemianów; praca w dowolnej pozycji; duża ilość cykli ładowań i rozładowań (600-1200); nie nadają się na duże obciążenia (mniejszy prąd rozruchu); odporne na niskie temperatury; znoszą głębokie rozładowania; zawory utrzymują odpowiednie ciśnienie wewnątrz, nie wymaga uzupełnienia wody

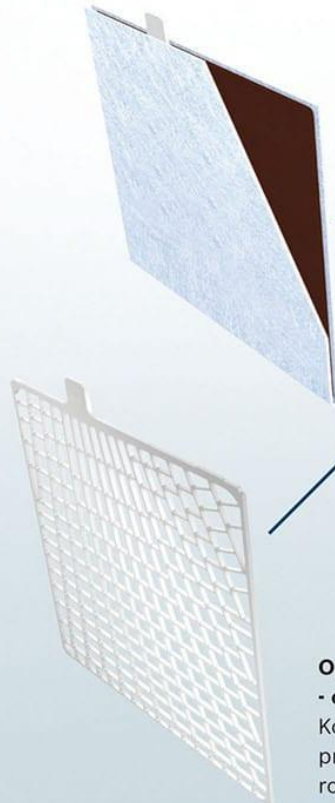

- AGM - kwasowo-ołowiowy, elektrolit zaabsorbowany jest w separatorze z maty szklanej; gazy powstające podczas ładowania zmieniają się w wodę; większa trwałość akumulatorów

Technologia AGM (Absorbent Glass Mat)

► AGM – elektrolit zamknięty w matach z włókna szklanego

W technologii AGM pomiędzy ołowianymi płytami akumulatora znajdują się maty z włókna szklanego nasycone elektrolitem. Prasowanie płyt pod wysokim ciśnieniem minimalizuje utratę masy czynnej oraz zapewnia bardzo niską oporność wewnętrzną. Dzięki temu reakcje chemiczne pomiędzy elektrolitem i masą aktywną zachodzą szybciej a w sytuacjach zwiększonego zapotrzebowania na energię elektryczną zapewniony jest transfer większej ilości energii.

Opatentowana kratka wykonana w technologii Power Frame

- optymalny przepływ prądu i zmniejszona podatność na korozję

Konstrukcja kratki ołowianej charakteryzująca się skróconymi drogami przepływu prądu zapewnia szybszy przepływ energii i pobór prądu gwarantując pewny rozruch silnika i wydłużoną żywotność akumulatora. Specjalny stop ołowiu zwiększa odporność na korozję i zapewnia niski stopień samorozładowania.

Specjalna konstrukcja pokrywy labiryntowej

Pokrywa akumulatora o konstrukcji labiryntowej gwarantuje, że opary elektrolitu pozostają wewnątrz akumulatora. Dzięki temu akumulator jest w 100% bezobsługowy, jak również zabezpieczony przed wydostaniem się elektrolitu.

Ośłony biegunów

Zabezpieczenie przed zwarcieniem.

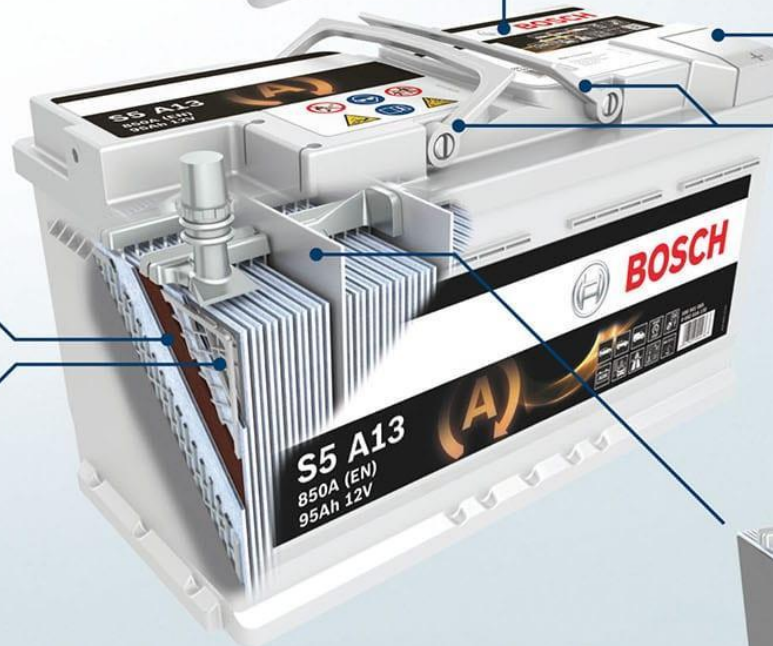
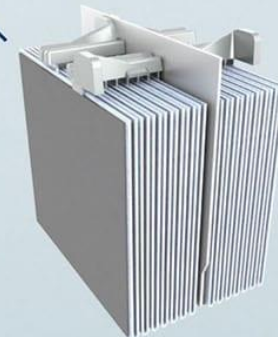
Ergonomiczne uchwyty

Łatwiejsze przenoszenie i montaż akumulatora.

Zestaw płyt ze

wzmocnionymi połączeniami

Wzmocnione połączenie płyt poprawia mocowanie ograniczając ryzyko ich oberwania. Dodatkowo obniża ich oporność zapobiegając stratom mocy.

Technologia EFB (Enhanced Flooded Battery)

Zestaw płyt ze wzmocnionymi połączeniami

Wzmocnione połączenie płyt poprawia mocowanie ograniczając ryzyko ich oberwania. Dodatkowo obniża ich oporność zapobiegając stratom mocy.

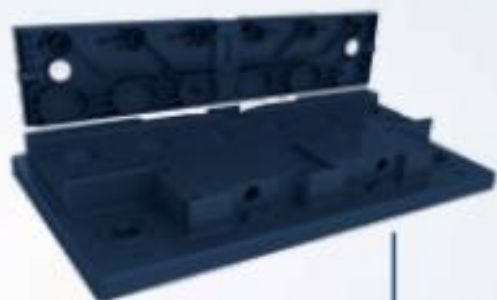
► EFB – płyta dodatnia

pokryta warstwą poliestru

W technologii EFB płyta dodatnia jest dodatkowo pokryta warstwą poliestru. Zwiększa to stabilność masy czynnej. W porównaniu do akumulatorów konwencjonalnych akumulatory do samochodów osobowych S4 EFB zapewniają wyższą odporność na pracę cykliczną, zachowując pełną sprawność nawet przy silnych wstrząsach.

Specjalna konstrukcja pokrywy labiryntowej

Dwuczęściowa pokrywa akumulatora o konstrukcji labiryntowej gwarantuje, że opary elektrolitu pozostają wewnątrz akumulatora. Dzięki temu jest on w 100% bezobsługowy, jak również zabezpieczony przed wydostaniem się elektrolitu.

Oslony biegunów

Zabezpieczenie przed zwarcim.

Ergonomiczne uchwyty

Łatwiejsze przenoszenie i montaż akumulatora.

Mikroporowate separatory kopertowe

Przepuszczające jony mikroporowate separatory zapobiegają zwarciu płyty dodatniej i ujemnej, wydłużając żywotność akumulatora i zwiększając jego moc rozruchową.

Opatentowana kratka wykonana w technologii PowerFrame - optymalny przepływ prądu i zmniejszona podatność na korozję

Konstrukcja kratki ołowianej charakteryzująca się skróconymi drogami przepływu prądu zapewnia szybszy przepływ energii i pobór prądu gwarantując pewny rozruch silnika i wydłużoną żywotność akumulatora. Specjalny stop ołowiu zwiększa odporność na korozję i zapewnia niski stopień samorozładowania.

Adapter stopki

Redukuje liczbę typów akumulatorów, ograniczając liczbę akumulatorów w magazynie.

Diagnozowanie:

- Areometr, refraktometr - pomiar gęstości elektrolitu
- Elektroniczny tester napięcia
- Woltomierz
- Prostownik

Areometr

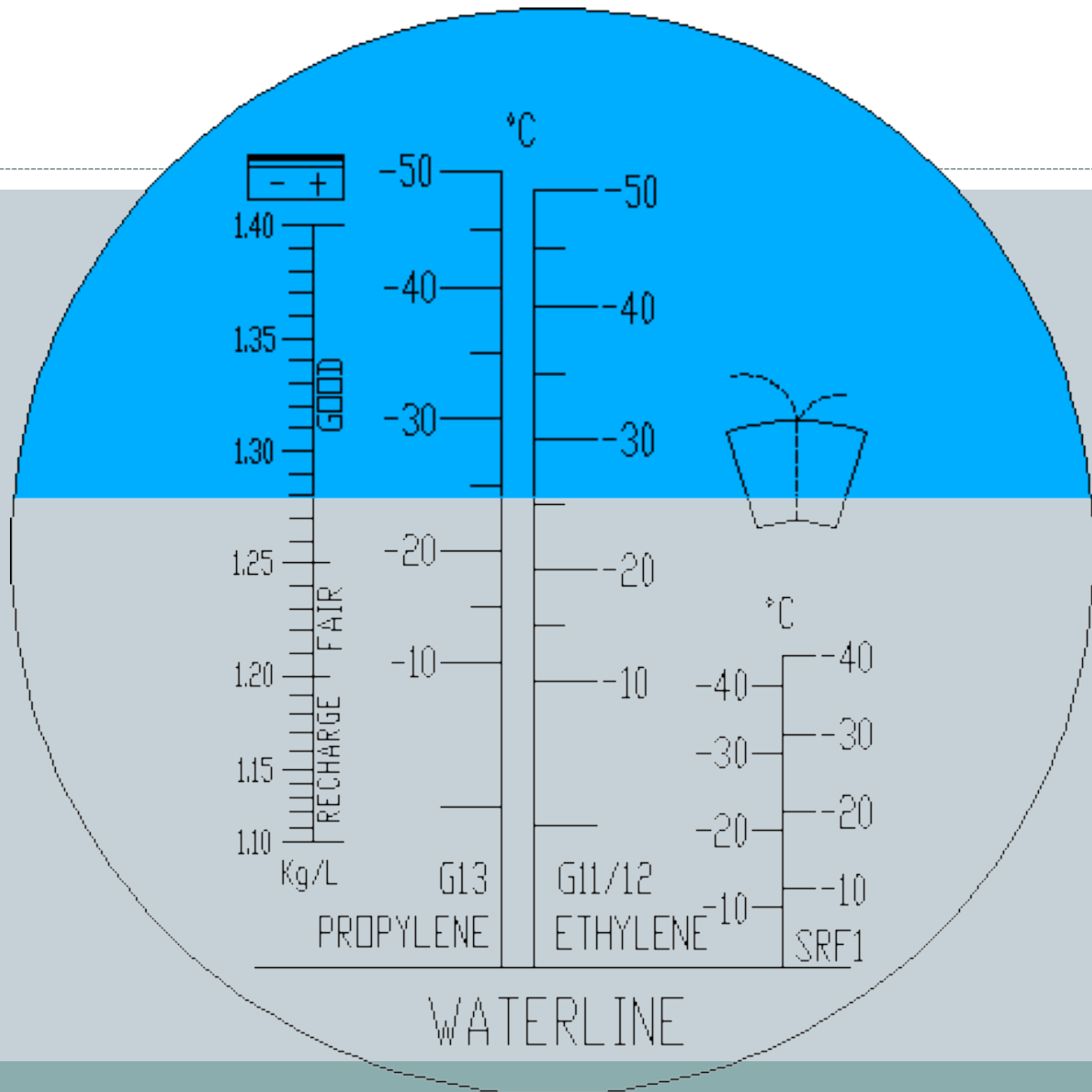

- Pomiar gęstości

Refraktometr

Napięcie spoczynkowe powinno być 12,4V; po włączeniu silnika powinno być 13,8-14,8V (zbyt niska wartość może świadczyć o uszkodzeniu alternatora lub korozji połączeń);

Test obciążenia-jeżeli obroty rozrusznika są obniżone akumulator wymaga doładowania, należy zachować odstępy pięciosekundowe prób; pomiar należy dokonać szybko; jeżeli spadnie poniżej 10 V akumulator należy wymienić

Uszkodzenia:

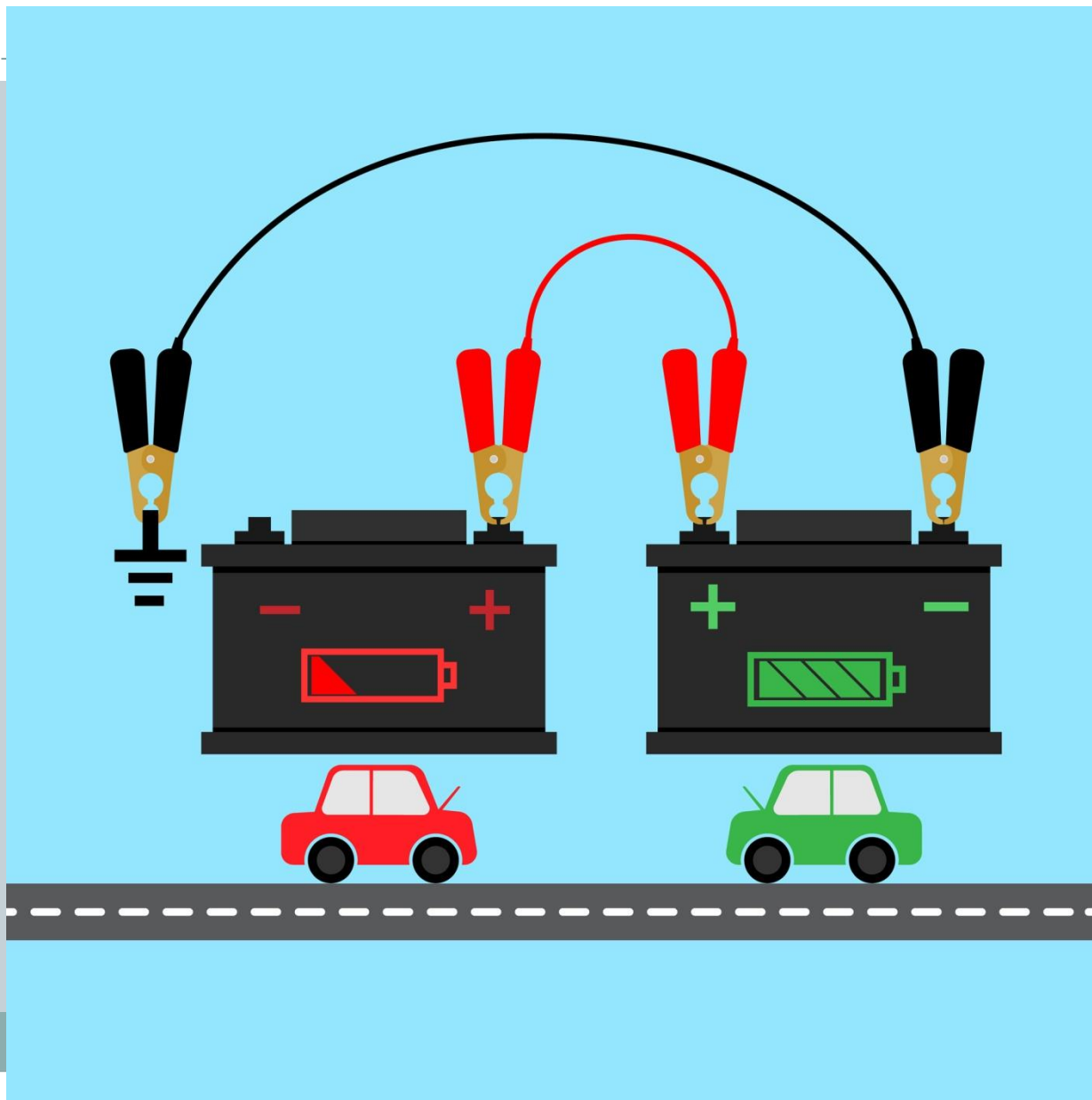
- Zasiarczenie płyt - może być spowodowany stałym niedoładowaniem
- Gromadzenie się zanieczyszczeń na dnie akumulatora - opadanie rozluźnionej masy czynnej
- Wygięcie płyt - wyładowanie dużym prądem, nagromadzenie siarczanu ołowianego na płytach dodatnich po nadmiernym wyładowaniu
- Gazowanie elektrolitu - przeładowanie akumulatora, pęcherzyki gazu uderzają w masę czynną i zniekształcają płyty
- Przebiegunowanie ogniw - niewłaściwe podłączenie do źródła; biegun ujemny z biegunem dodatnim źródłem napięcia, następuje wyładowanie i ładowanie w przeciwnym kierunku

Ładowanie:

- Odsiarczające (regeneracyjne: duża wartość napięcia podczas ładowania, znaczny spadek pojemności, mała gęstość elektrolitu po ładowaniu, wzrost temperatury po ładowaniu):
ładujemy prądem do całkowitego naładowania (konieczne 2 przerwy po 12 godz.); jeżeli zasiarczenie jest duże należy usunąć elektrolit, napełnić wodą destylowaną i ładować przez 3-6 dni aż do ustalenia napięcia na zaciskach, następnie wylewa się płyn i uzupełnia świeżym elektrolitem i ładuje aż do oznak całkowitego naładowania

Ładowanie za pomocą przewodów rozruchowych

Przechowywanie:

- 100% naładowany - zamarznie w temperaturze -65°C
- 50% naładowany - zamarznie w temperaturze -30°C
- 0% naładowany - zamarznie w temperaturze -12°C

Temperatura zamarzania akumulatora w zależności od jego naładowania

Zasady odłączania i podłączania akumulatora

- zachować szczególną ostrożność (łatwopalne, iskrzenie, żrący elektrolit)
- odpowiednio łączyć zaciski: zacisk prostownika (+) łączymy z (+) akumulatora
- kontrolować poziom gazowania: gdy wzrasta należy odłączyć prostownik

Odłączanie akumulatora

- wyłączyć zapłon
- odłączyć przewód masy (-),
- odłączyć przewód (+),
- odkręcić śrubę mocującą akumulator

Podłączanie akumulatora

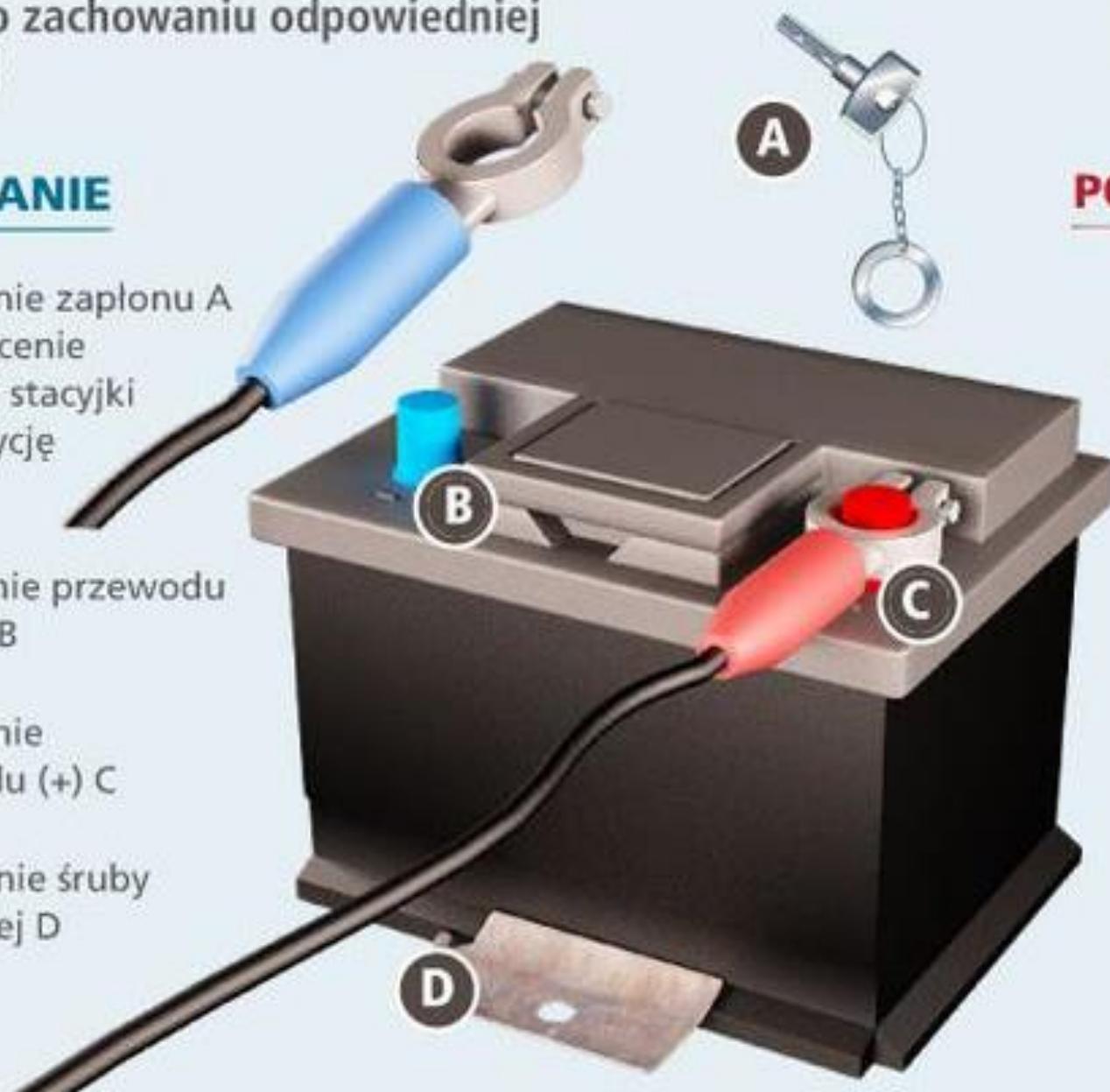
- sprawdzić czy zapłon jest wyłączony,
- podłączyć (+),
- podłączyć (-),
- przykręcić akumulator

Jak podłączyć akumulator

Pamiętaj o zachowaniu odpowiedniej kolejności

ODŁĄCZANIE

1. Wyłączenie zapłonu A (przekręcenie kluczyka stacyjki na „pozycję zero”)
2. Odłączenie przewodu masy (-) B
3. Odłączenie przewodu (+) C
4. Odkręcenie śruby mocującej D

PODŁĄCZANIE

1. Upewnij się, że zapłon A jest wyłączony
2. Podłączenie przewodu (+) C
3. Podłączenie przewodu masy (-) B
4. Zakręcenie śruby mocującej D

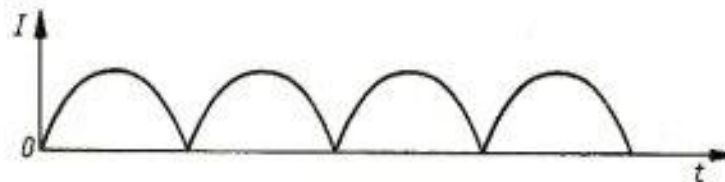
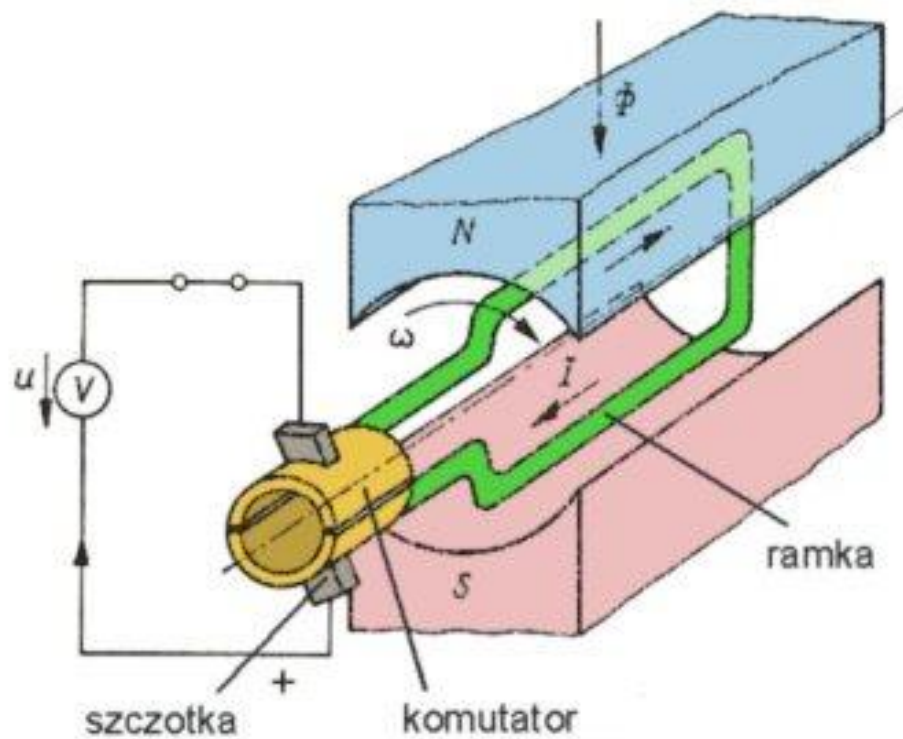
Prądnica prądu stałego:

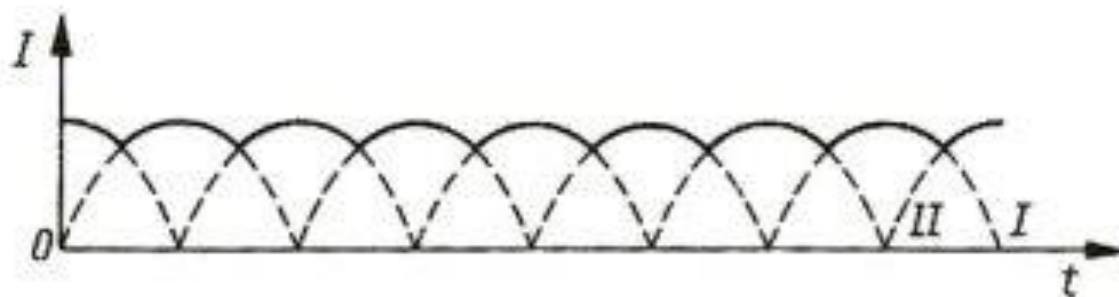
- Samochodowe prądnice prądu stałego należą do pewnej grupy urządzeń zwanych maszynami prądu stałego. Ich cechą charakterystyczną jest odwrotność pracy tzn. że bez żadnych zmian konstrukcyjnych maszyna w zależności od tego czy doprowadzamy czy odprowadzamy prąd może pracować jako silnik lub prądnica. Jest to duża zaleta, wykorzystywana chociażby w nowoczesnych układach napędowych (np. energia hamowania może być zamieniona na elektryczną w maszynie pracującej jak prądnica, a gdy to konieczne maszyna jako silnik elektryczny może napędzać pojazd).

Zasada działania prądnicy opiera się na zjawisku indukcji elektromagnetycznej, które polega na powstaniu napięcia na końcach uzwojenia wirującego w polu magnetycznym.

Pole magnetyczne może być wytwarzane przez magnesy trwałe lub elektromagnesy. Jeśli ramkę (czyli jeden zwój przewodnika) wprowadzimy w ruch obrotowy to na jej końcach powstanie napięcie o zmieniającej się wartości, ale o stałym kierunku:

Aby uzyskać prąd, którego wartość zmieniać się będzie w węższych granicach, wystarczy podzielić dwa pierścienie na więcej części i podłączyć końce kolejnych uzwojeń – im więcej uzwojeń, tym prąd będzie bardziej „wyprostowany”. Dla dwóch ramek (czteroczęściowego pierścienia) przebieg napięcia będzie następujący:

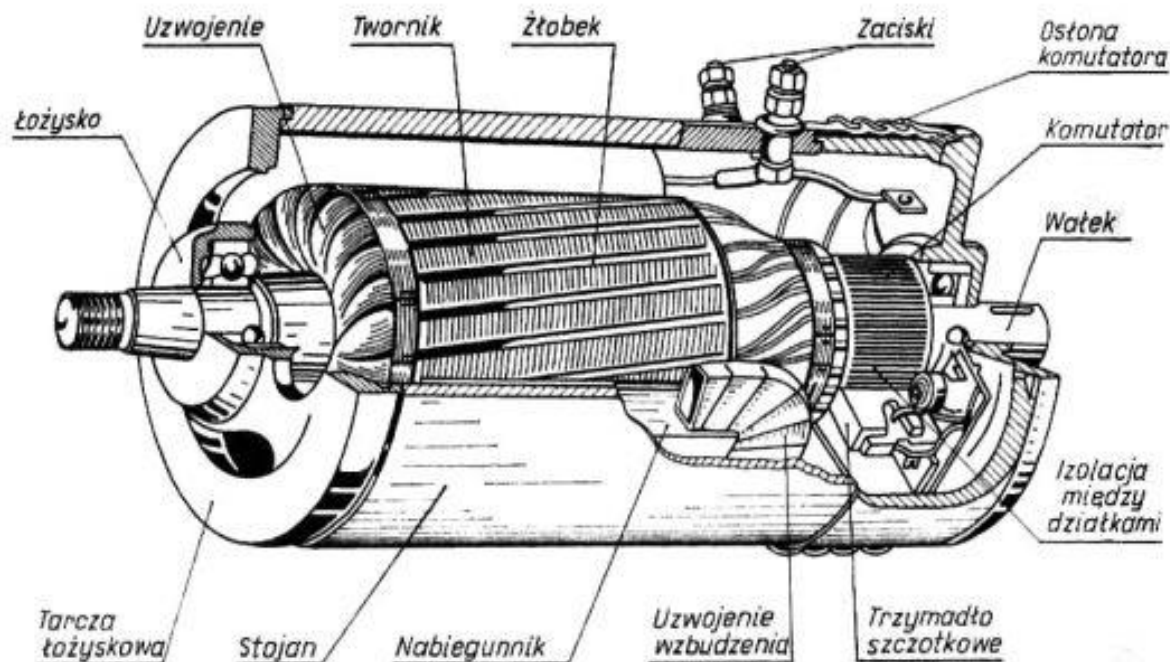

W rzeczywistości, w celu zwiększenia efektywności pracy prądnicy nie stosuje się ramek lecz uzwojenia, nawinięte w odpowiednio ukształtowanych rowkach wirnika:

Prądnica przymocowana jest najczęściej za pomocą wsporników do kadłuba silnika i napędzana od wału korbowego za pośrednictwem paska klinowego. Obudowę prądnicy stanowi cylindryczny stojan, w którego wnętrzu osadzone są nabiegunniki i uzwojenia wzbudzenia. Wirnik zwany również twornikiem (bo w nim „tworzy” się prąd) łożyskowany jest w dwóch pokrywach (tarczach) łożyskowych – przedniej i tylnej. W tylnej tarczy (od strony komutatora) znajduje się tzw. szczokotrzymacz (nazwany na rysunkach przyrządem szczotkowym i trzymadłem szczotkowym), który zapewnia odpowiednie dociskanie szczotek do wirującego komutatora wirnika. Zadaniem wentylatora zintegrowanego z kołem pasowym jest wymuszenie przepływu powietrza przez wnętrze prądnicy w celu jej chłodzenia. Powstający w wirującym wirniku prąd przekazywany jest przez szczotki na zaciski prądnicy i do instalacji elektrycznej pojazdu (poprzez regulator prądnicy).

POLSKI FIAT 126p

Prądnica prądu przemiennego- alternator

- Alternator jest trójfazową prądnicą prądu przemiennego napędzaną od wału korbowego silnika za pomocą przekładni pasowej. Aby umożliwić współpracę alternatora z instalacją elektryczną pojazdu napięcie przemiennie musi zostać wyprostowane, czyli przekształcone na napięcie stałe. Służy do tego układ diod prostowniczych wbudowany w alternator. Tak więc, mimo iż alternator wytwarza prąd przemienny, to „wychodzi” z niego już prąd stały.

Alternatory mogą mieć różną liczbą diod prostowniczych, inne połączenie uzwojeń twornika, odmienny typ regulatora napięcia, a także charakterystyczny sposób chłodzenia i zamontowania w pojeździe.

TARCZA ŁOŻYSKOWA
Z UCHWYTEM MOCUJĄCYM

STOJAN - TWORNIK

WIRNIK-MAGNEŚNICA

REGULATOR
NAPIĘCIA

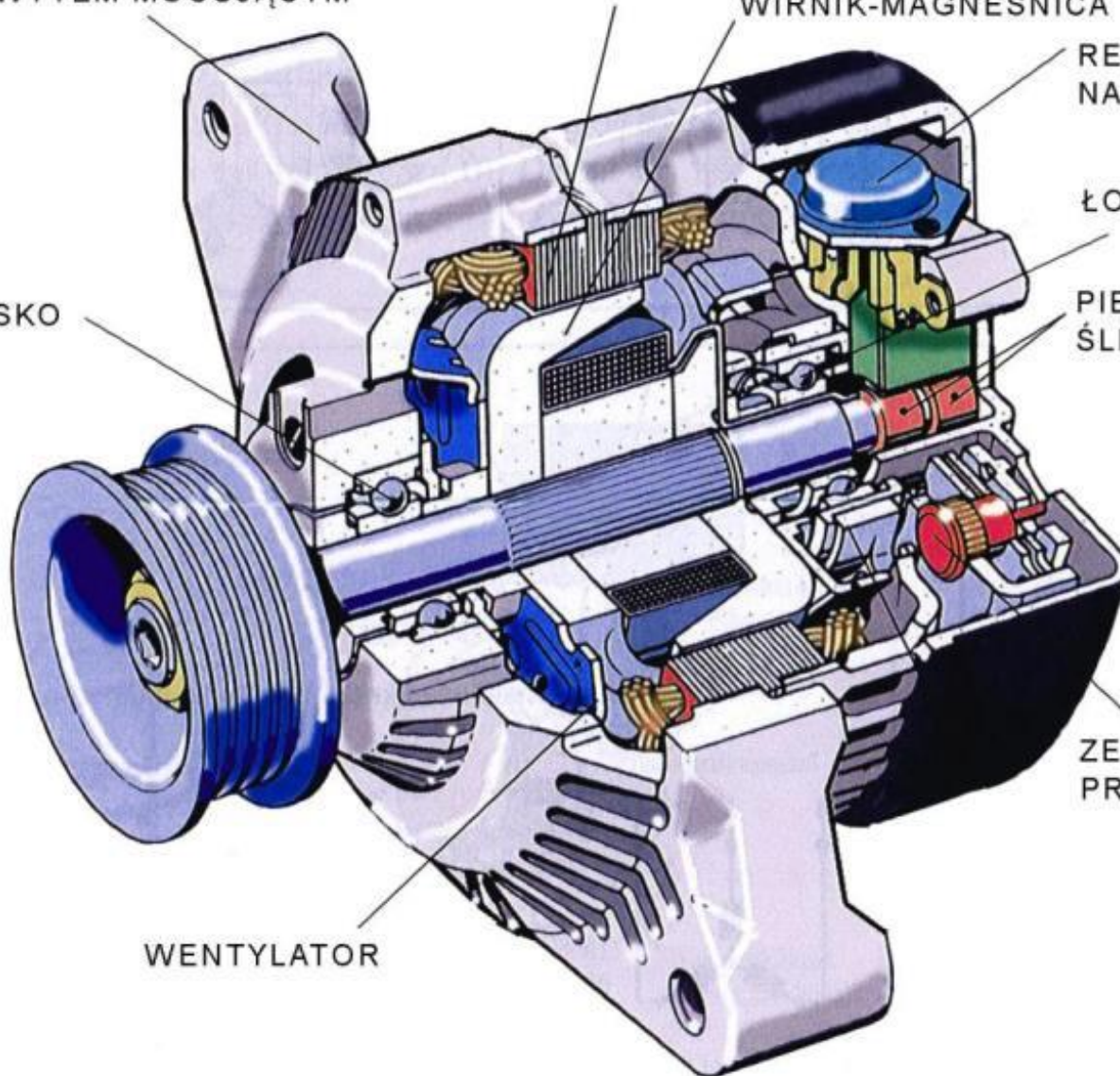
ŁOŻYSKO

ŁOŻYSKO

PIERŚCIENIE
ŚLIZGOWE

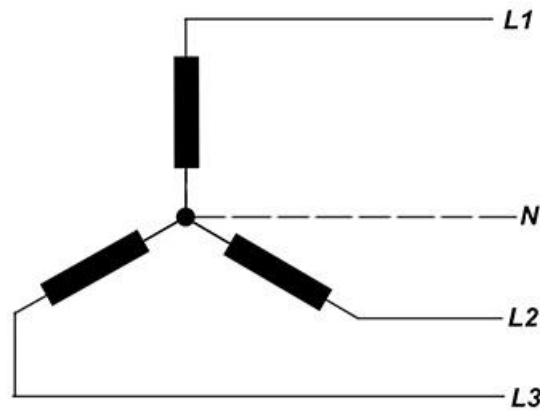
ZESPÓŁ
PROSTOWNICZY

WENTYLATOR

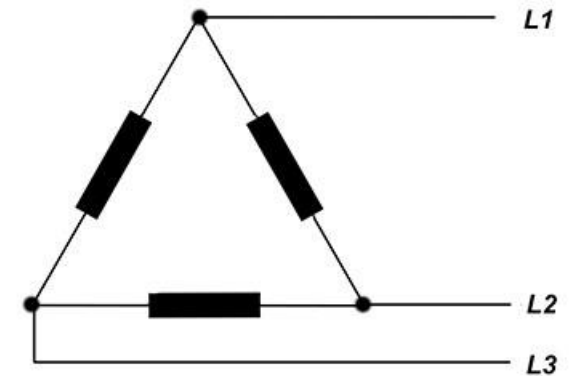

Można napisać, że jest „sercem” alternatora. Jak sama nazwa wskazuje – twornik, jest wytwornikiem prądu. Ma postać pierścienia z naciętymi wewnątrz wyłobieniami, na które nawinięte są trzy uzwojenia połączone w gwiazdę lub trójkąt.

Połączenie w gwiazdę

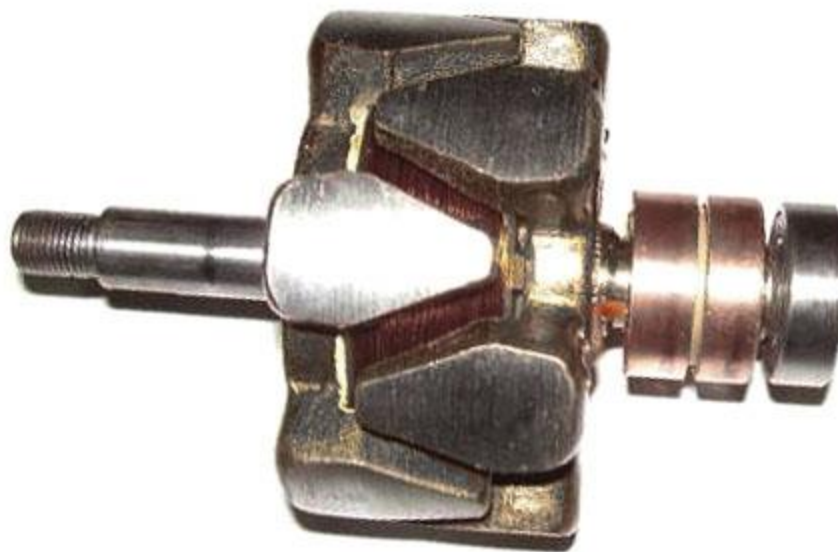
Połączenie w trójkąt

Twornik – stojan

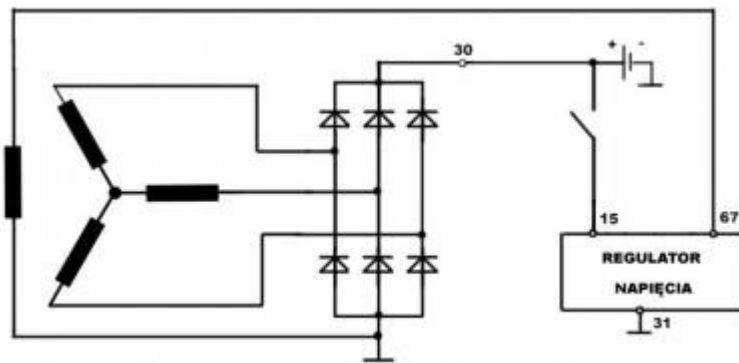
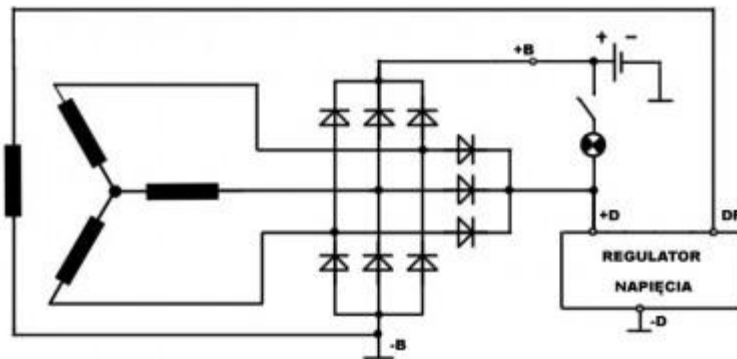

Na jego wale osadzone są dwie tarcze z biegunami pazurowymi, wewnątrz których umieszczone jest uzwojenie będące źródłem pola elektromagnetycznego. Końce uzwojenia połączone są do pierścieni ślizgowych współpracujących ze szczotkami, za pośrednictwem których do uzwojenia doprowadzone jest napięcie z akumulatora.

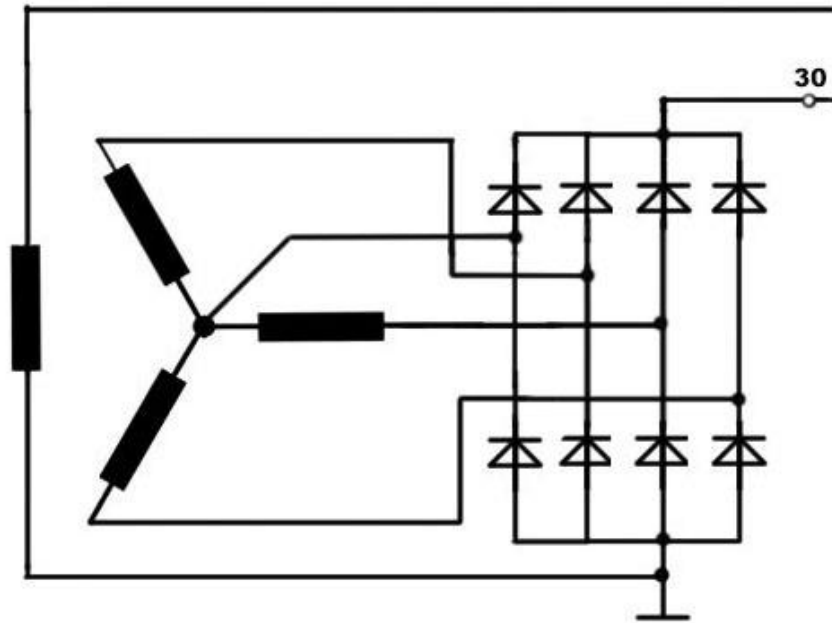
Wirnik – magneśnica

Zwany również mostkiem prostowniczym, składa się z kilku, a czasami nawet kilkunastu półprzewodnikowych diod prostowniczych tworzących układ, który umożliwia zamianę trójfazowego napięcia przemiennego, na napięcie stałe.

Zespół prostowniczy

W alternatorze z ośmioma diodami z środka połączenia uzwojeń stojana wyprowadzony jest przewód neutralny, połączony z dodatkowymi, dwoma diodami:

Zespół prostowniczy

Diody występujące w układzie prostowniczym alternatora możemy podzielić na trzy grupy:

dodatnie

ujemne

wzbudzenia

Diody dodatnie i ujemne mają podobną konstrukcję, ale różnią się kierunkiem przewodzenia. Diody wzbudzenia są diodami małej mocy.

Dioda dodatnia

Dioda wzbudzenia

Zespół prostowniczy

W starszych konstrukcjach alternatorów diody ujemne osadzone były w pokrywie tylnej alternatora, obecnie wszystkie diody tworzą jeden zespół:

Zespół prostowniczy

Wykonane są ze stopów aluminium, zapewniają prawidłowe ułożyskowanie wirnika wewnątrz stojana (twornika). Stanowią również obudowę alternatora. Do osadzenia wirnika w obudowie alternatora stosuje się łożyska toczne (kulkowe).

Poprzez odpowiednio ukształtowane wsporniki, pokrywy umożliwiają zamontowanie alternatora do kadłuba silnika.

Pokrywa przednia

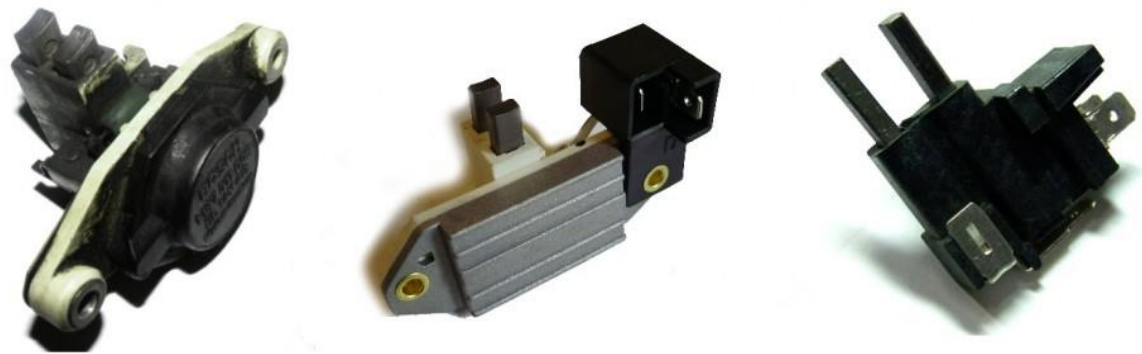

Pokrywa tylna

Pokrywa przednia i tylna

Osadzony jest najczęściej w tylnej pokrywie. Jego dwie szczotki za pomocą sprężyn dociskane są do pierścieni ślizgowych wirnika, co umożliwia doprowadzenie napięcia do jego uzwojenia. W wielu rozwiązaniach wraz ze szczotkotrzymaczem zintegrowany jest również regulator napięcia.

Szczotkotrzymacz wraz ze szczotkami

Koło pasowe jest elementem układu napędowego alternatora, który umożliwia przekazanie momentu obrotowego z wału korbowego silnika na wirnik alternatora. W starszych rozwiązaniach stosowane były paski klinowe, obecnie stosuje się paski wielorowkowe (zwane również wieloklinowymi).

Rysunki przedstawiają alternatory z kołami pasowymi: wielorowkowym (rys. 1), klinowym (rys. 2) i klinowym-podwójnym (rys. 3)

1

2

3

Koło pasowe i wentylator

Wentylator ma za zadanie wymusić przepływ powietrza przez wnętrze alternatora w celu jego chłodzenia. Może znajdować się na zewnątrz, tuż za kołem pasowym (rys. 2) lub wewnątrz obudowy (rys. 1 i 3) – takie rozwiązanie stosuje się we współczesnych konstrukcjach alternatorów nazywanych kompaktowymi:

Nie dopuszcza do wzrostu napięcia ponad dopuszczalną wartość, która dla instalacji samochodów osobowych wynosi 14,6 V.

W starszych pojazdach stosowane były regulatory elektromechaniczne (wibracyjne). Obecnie stosuje się wyłącznie regulatory elektroniczne jako osobny podzespół montowany na tylnej pokrywie alternatora lub zintegrowane ze szczotkotrzymaczem.

Regulator napięcia

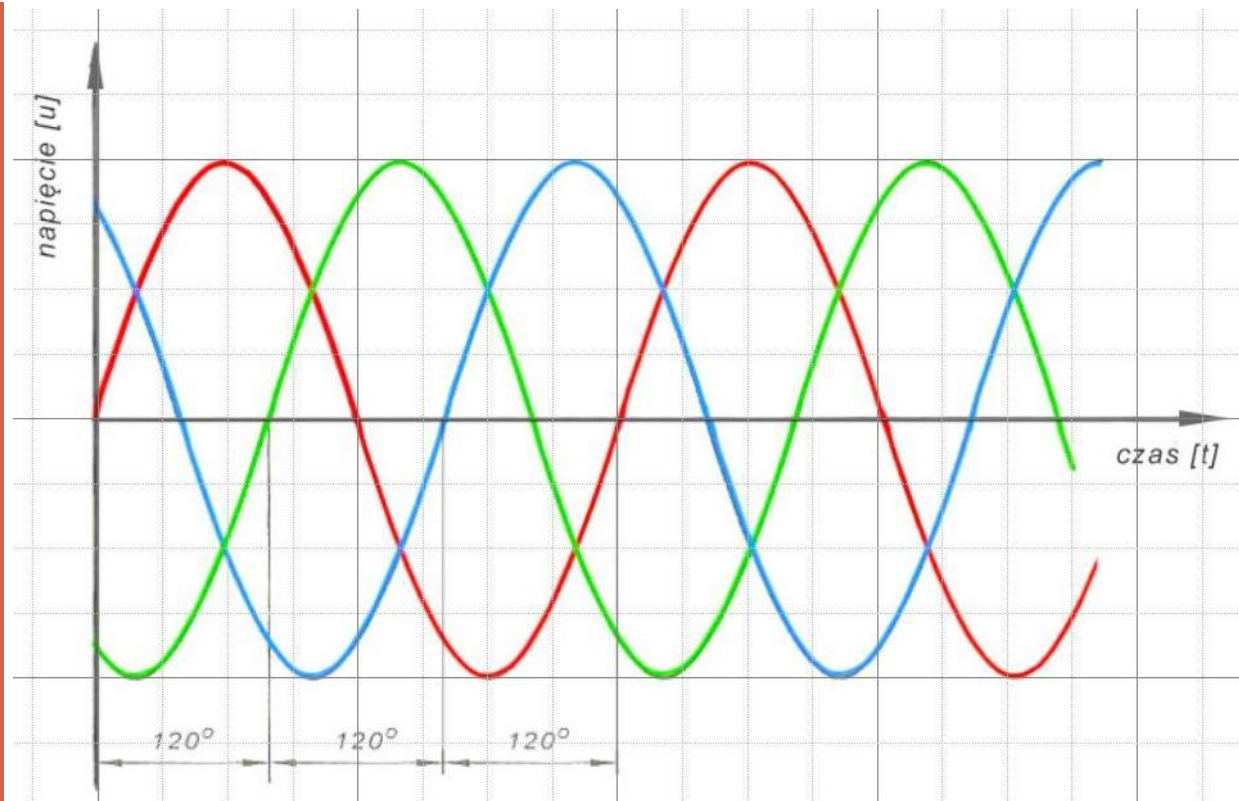
Zasada działania alternatora:

- Magnesnica (wirnik) wiruje wewnątrz pierścieniowego twornika (stojana). Uzwojenie wirnika zasilane jest przez regulator napięcia. Doprrowadzenie napięcia do obracającego się wirnika możliwe jest przez zastosowanie dwóch szczotek węglowych (+ i -) współpracujących z pierścieniami ślizgowymi, do których podłączone są oba końce uzwojenia wirnika. Płynący prąd powoduje wytwarzanie wokół wirnika pola elektromagnetycznego, które wiruje wraz z nim. Pole to oddziałując na uzwojenia twornika indukuje w nich siłę elektromotoryczną (napięcie źródłowe).

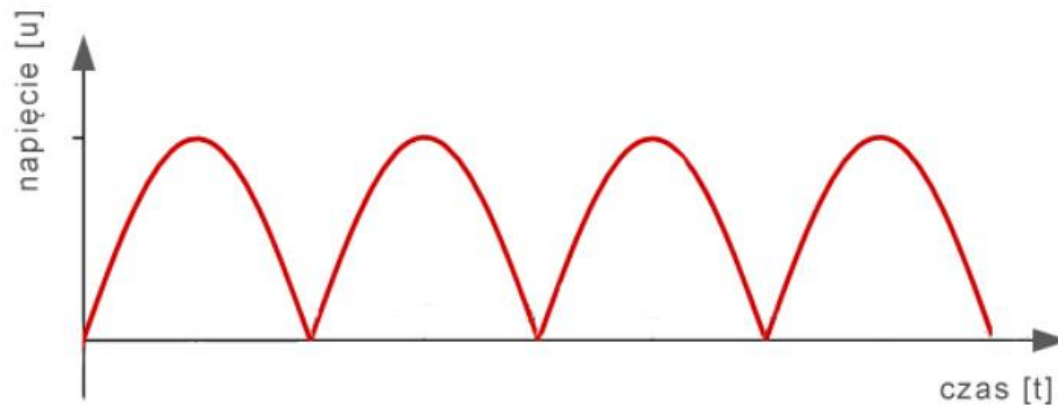
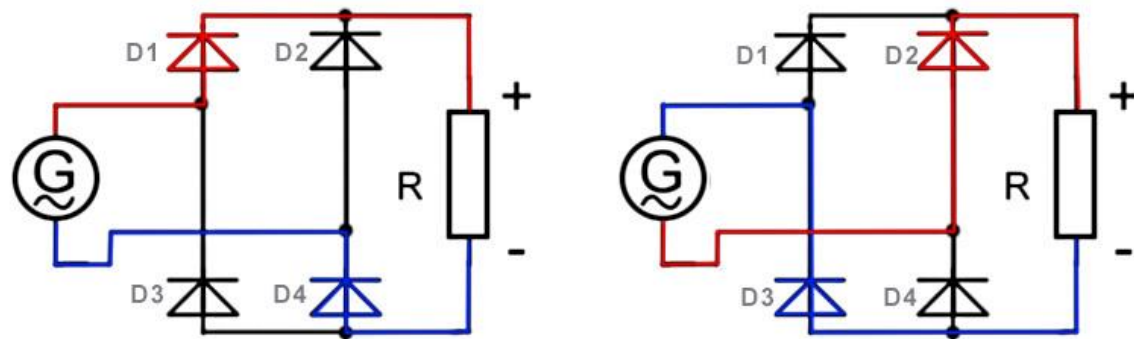

Kolorami oznaczono przebiegi napięcia w poszczególnych uzwojeniach twornika. Jego zmiany są cykliczne (powtarzają się co 360°) i przesunięte względem siebie o 120° . W ten sposób powstaje napięcie przemiennie trójfazowe, które musi być przekształcone w stałe.

W tym celu uzwojenia połączone są z układem prostowniczym. W alternatorach stosuje się trójfazowe prostowniki dwupołówkowe, które wykorzystują specyficzne właściwości diod półprzewodnikowych – przewodzenie prądu tylko w jednym kierunku.

Prostowanie prądu

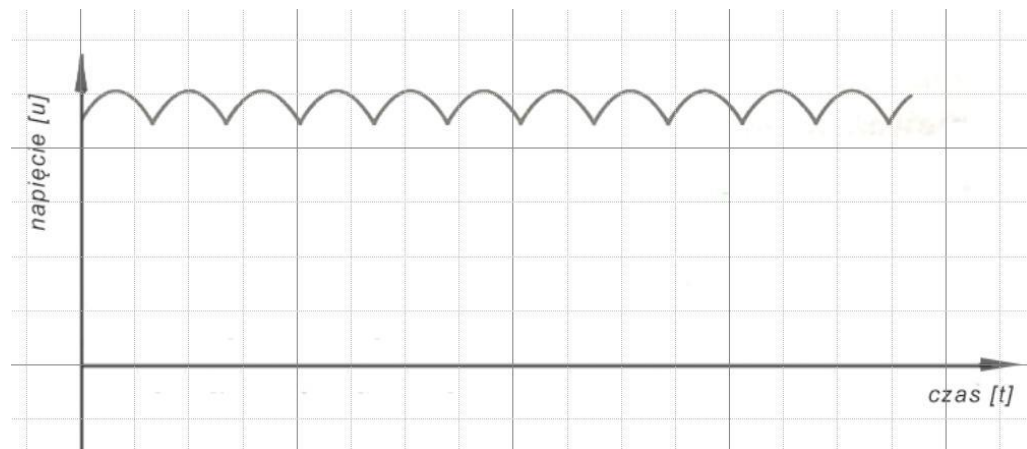
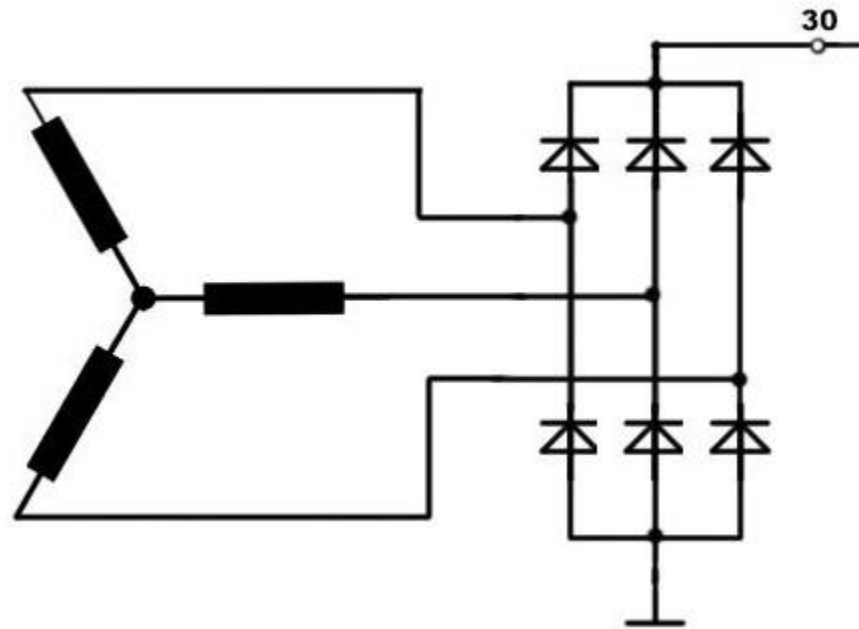

- Układ ten składa się z czterech diod prostowniczych – dwóch dodatnich D1 i D2 (połączonych z biegunem dodatnim) oraz dwóch ujemnych D3 i D4 (połączonych z biegunem ujemnym). Diody dodatnie umożliwiają przepływ prądu do bieguna dodatniego, blokując jednocześnie przepływ prądu w drugą stronę. Diody ujemne zapewniają przepływ prądu z bieguna ujemnego i tym samym zamknięcie obwodu elektrycznego. Diody ujemne podobnie jak dodatnie przewodzą tylko w jednym kierunku. Gdy przez diodę płynie prąd mówimy o polaryzacji w kierunku przewodzenia, a gdy prąd nie płynie o polaryzacji w kierunku zaporowym.
- Zmiana kierunku napięcia generowanego przez prądnicę (na „-”) powoduje zmianę polaryzacji diod – zamiast D1 i D4, przewodzą D2 i D3. Gdy napięcie zmienia znak na „+” wówczas ponownie „włączają się” diody D1 i D2. Dzięki temu na wyjściu otrzymujemy napięcie jednokierunkowe. Niestety jest to napięcie o dużej pulsacji, gdyż jego wartość zmienia się okresowo od wartości zerowej do maksymalnej.

W przypadku alternatora każde uzwojenie twornika alternatora ma swoją parę diod prostowniczych:

Ponieważ napięcia w poszczególnych uzwojeniach (fazach) „nakładają się” otrzymujemy napięcie o niewielkiej pulsacji (0,5V):

- Wartość napięcia generowanego przez alternator zwiększa się wraz ze wzrostem prędkości obrotowej silnika, dlatego w celu ochrony odbiorników elektrycznych przed uszkodzeniem konieczne jest stosowanie regulatorów napięcia.
- W przypadku przekroczenia dopuszczalnej wartości napięcia regulatory ograniczają lub uniemożliwiają zasilanie uzwojenia wirnika. Tym samym osłabiają pole magnetyczne od którego zależy wartość napięcia alternatora.

Zadania regulatora

- Zmniejsza opory przez opóźnienie załączania prądu wzbudzenia podczas rozruchu silnika

Sposoby diagnozowania

1. Sprawdzanie organoleptyczne:
  - Sprawdzanie paska napędu alternatora (czy jest postrzępiony, pęknięty, rozwarstwiony, czy zęby paska nie są uszkodzone), naciąg paska
  - Sprawdzamy stan kół pasowych
  - Sprawdzamy zamocowanie wentylatora
  - Po uruchomieniu silnika sprawdzamy czy nie generuje hałasów (uszkodzenie np. łożysk wirnika)

Sposoby diagnozowania

2. Pomiar napięcia w instalacji testerem:
  - Podłączamy tester do odpowiednich zacisków
  - Uruchamiamy silnik wykonujemy pomiar zarówno dla alternatora obciążonego i nieobciążonego, przy różnych prędkościach obrotowych 2000-3000 obr/min
  - Wyłączamy silnik i interpretujemy wyniki

moje
narzędzia com TEST AKUMULATORA
WYMIEN

NAPIĘCIE: 11.62 V
OPORNOŚĆ: 5.65 mΩ
WYNIK : 442 A (EN)
ŻYWOTNOŚĆ: 73%
DATA: 15-10-21 11:19:22

TEST ROZRUSZNIKA
NAPRAW

NAPIĘC. MIN: 9.47 V
DATA: 15-10-21 11:19:49

TEST ALTERNATORA
SPRAWNY

NAPIĘC. MAX: 14.54 V
DATA: 15-10-21 11:20:16

TEST ŁADOWANIA
BEZ OBCIĄŻENIA

MIN MAX

POD OBCIĄŻENIEM

MIN MAX

BEZ OBC. 14,25 V

POD OBC. 14,18 V

TĘTNIENIE NAP.

TĘTNIENIE NAP.

0,22 V W NORMIE

← Napięcie alternatora nieobciążonego

← Napięcie alternatora obciążonego
(po załączeniu dodatkowych obciążników)

← Wartość tętnienia napięcia

Rys. 4.28. Przykładowe wyniki oceny alternatora uzyskane za pomocą testera pokazanego na rysunku 4.20a

Sposoby diagnozowania

3. Pomiar napięcia instalacji elektrycznej za pomocą oscyloskopu
  - Przewód dodatni oscyloskopu do zacisku B+, lub do klemy dodatniej akumulatora, przewód ujemny do masy (ujemnej akumulatora)
  - Wykonujemy pomiar dla różnych prędkości obrotowych i różnych wartości obciążenia
  - ❖ Dla nieobciążonego wartość powinna być równa 13,8-14,4 V (max 14,6 V)
  - ❖ Dla obciążonego wartość powinna być równa 13,3-13,5 V
  - Za niska wartość napięcia wskazuje na uszkodzenie alternatora
  - Za wysoka wartość wskazuje na uszkodzenie regulatora napięcia

Sposoby diagnozowania

4. Sprawdzenie napięcia tężnienia
  - Pomiar przy obciążonym alternatorze na zaciskach B+, lub D+
  - Wartość nie powinna przekroczyć 0,5 V
  - Większa wartość wskazuje na uszkodzenie diod mostka prostowniczego, diod wzbudzenia, połączeń elektrycznych uzwojenia twornika lub mostka prostowniczego

Sposoby diagnozowania

5. Pomiar wydajności prądowej alternatora za pomocą sondy prądowej
  - Sondę zakładamy na przewód łączący zacisk B+ z zaciskiem dodatnim akumulatora, przed założeniem sondy zerujemy ją
  - Pomiaru dokonujemy przy maksymalnie obciążonym alternatorze
  - Pomiar porównujemy z tabliczką znamionową

Tester do sprawdzania alternatora z regulatorem cyfrowym

Sposoby diagnozowania

6. Sprawdzenie komunikowania się ze sterownikiem i reakcji na zmianę zadanego sygnału sterującego
  - Podłączamy przewody zasilające do zacisku alternatora B+ i jego obudowy (masa pojazdu)
  - Przyrząd umożliwia sprawdzanie działania regulatora przez porównanie wartości zadanej z uzyskaną, powinny być zgodne
  - Wartość sygnału DFM (współczynnik wypełnienia sygnału sterującego) ma podążać za zadaną wartością napięcia
  - <https://www.youtube.com/watch?v=Dh-WvJ-a1S8>

Sposoby diagnozowania

7. Kontrola na stole probierczym
  - Kontrola poszczególnych diod
  - Sprawdzenie przebicia izolacji
  - Sprawdzenie ciągłości uzwojeń fazowych